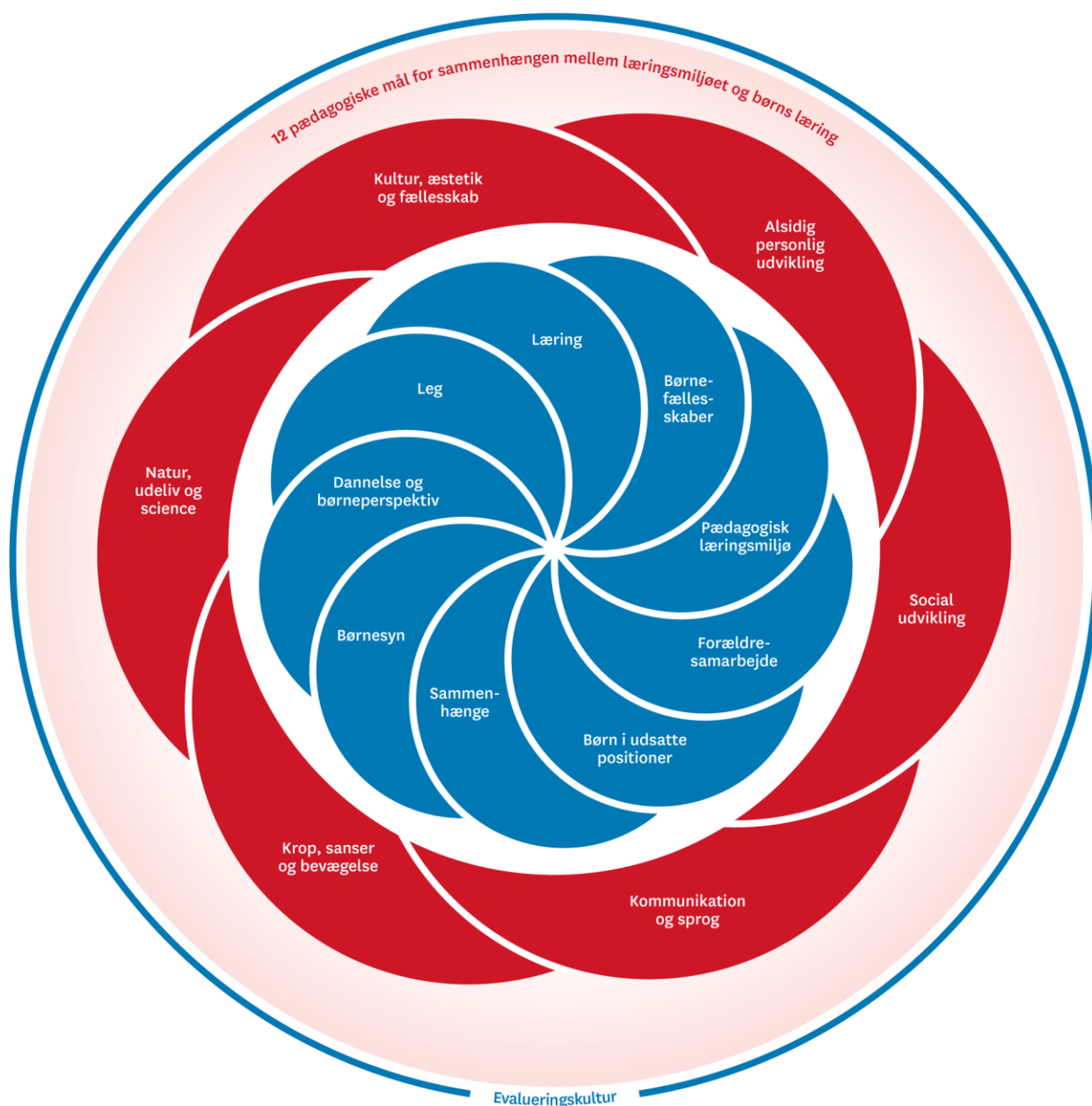

Pædagogisk læreplan for Kildeskolens børnehave 2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede

formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Hvem er vi?

Vi er en børnehave (førskoleafsnit, dvs. en børnehave på en skole), på Kildeskolen i Gyrstinge, som er en landsby i Ringsted Kommune. Vi er en institution med ca. 35-45 børn, som er inddelt i 3 stuer. Vi er 6-7 faste medarbejdere.

Vi sætter nærvær og samvær meget højt. Det at vi er en lille enhed betyder bl.a., at alle børn og voksne er i kontakt med hinanden i løbet af en dag. Dette gør det meget trygt for børnene, da de altid er sammen med voksne og børn de kender godt. Derudover har vi faste vikarer sammen med skole og SFO, hvilket gør at også vikarerne er kendte voksne.

Vores profil er fokuseret på det pædagogiske arbejde med det hele barn. Vi er meget bevidste om, at vi i vores dagligdag prioriterer indeliv såvel som udeliv, voksenstyrede aktiviteter såvel som fri leg. Ligeledes vægtes både kreative, motoriske og mere stille aktiviteter som f.eks. højtlesning. Dette har vi valgt for at anerkende, at børn er forskellige, og har behov for at blive stimuleret, inspireret og udfordret på mange forskellige måder, og for at opleve sig set, hørt og forstået.

Vi bor i et rigtig skønt område, med kort afstand til åbne marker, skov og sø, og derudover har vi mulighed for at benytte Kildeskolens faciliteter både ude og inde, og det nærtliggende Landsbyhus med halfaciliteter. Bussen til Ringsted kører en gang i timen, så vi tager også på ture til Ringsted og besøger enten biblioteket, forskellige legepladser, tager til Leg & Bevægelse eller går en tur langs åen.

De kommunale dagplejere i området er på besøg med de største børn månedligt, og låner tit legepladsen. Når børnene fortsætter på Kildeskolen, har de opbygget et rigtig godt kendskab til de voksne, de vil møde i SFO og skole. I løbet af året har flere fra det pædagogiske personale i SFO faste timer i børnehaven og skolens musiklærer har ligeledes musik med børnehavebørnene. Det er en stor fordel, at kunne benytte skolens lokaler – gymnastiksal, HDV, SFO, skolegård m.v. På den måde har børnene allerede et kendskab til lokaler og området ved skolen. Mange af børnene har større søskende på skolen, og har stor glæde af at møde dem i løbet af dagen. Alt sammen en del af vores brobygning og det er med til at gøre overgangen fra børnehave til skole mere tryk.

Da vi er et førskoleafsnit er vi en del af den samlede skole, og har repræsentant(er) i skolebestyrelsen, som også varetager børnehaven. Desuden har vi et forældreråd, som udover at være sparepartner for børnehavens personale og ledelse i forhold til pædagogik og vores hverdag, også står for forskellige aktiviteter og sociale arrangementer.

Pædagogisk grundlag

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

Vi arbejder med læring, dannelse og børnefællesskaber gennem leg og faste rutiner over hele dagen. Vi har fokus på barnets deltagelsesmuligheder, og at det er de voksne, der har ansvar for at skabe og bevare den gode relation til barnet. Børneperspektivet inddrages både via deres input, og via børns evaluering af aktiviteter - både spontant og vokseninitieret "Hvad kunne I lide?". Ved konflikthåndtering guider vi barnet, og søger at se bag om barnets handling og se den bagvedliggende intention. Vi er opmærksomme på vigtigheden af fysisk berøring – kram, aes på ryggen, sidde på skødet osv., både i løbet af dagen, og efter konflikter.

I den frie leg laves forventningsafstemninger til indhold og form. Vi prioriterer, at der i dagligdagen er tid og rum til den frie leg. De voksne guider ved behov og hjælper med at finde materialer frem f.eks. udklædningstøj, klodser eller spil og støtter børnenes begejstring. Eksempel: Vi havde i en gruppe haft tema ud fra filmen "Frost", og dette gav inspiration til mange lege bl.a. med vores udklædningstøj.

Ved voksen initieret aktivitet f.eks. samling eller anden planlagt aktivitet, er det de voksne der har ansvaret for aktiviteterne, og vi vælger ofte at arbejde i mindre grupper bl.a. for at skabe forskellige børnefællesskaber og deltagelsesmuligheder. Børnene har medbestemmelse via idéer til bl.a. sange/valg af højtlysningsbog/lege. Vi søger at anerkende børnenes idéer/følge deres tanker. Enten ved at inddrage deres input i aktiviteten, aftale at det arbejdes der med en anden dag, eller måske endda ændre spor i aktiviteten. Børnene oplever at have indflydelse og medansvar, når deres idéer tages seriøst og medinddrages.

De voksne sørger for variation i emner og alsidige læringsstile. Børnenes produkter skal nogle gange bruges i institutionen og andre gange må det bringes med hjem. Eksempel: Børnene havde på skift en kuffert med hjem og havde så et stykke legetøj eller andet med tilbage til børnehaven, som de ville fortælle om/viser frem i gruppen, hvilket satte gang i mange gode samtaler/lege.

På legepladsen arbejdes der i et andet læringsmiljø, men igen med initiativ til leg og fysiske udfoldelser som cykling, sandkasse og fangeleg. Der er også her forhandlinger/aftaler om lege/legetøj og konfliktløsning ved behov.

Eksempel: Nogle børn er i konflikt og en voksen kommer til. Først guides børnene til at få ro på i situationen, der trøstes, og den voksne sørger derefter for at de implicerede børn får taletid. Den voksne hjælper til forståelse/italessættelse af de forskellige aspekter. Ofte kan børnene med indsigt i legekammeratens ageren komme videre i legen, eller blive hjulpet i anden aktivitet uden en vinder/taber af konflikten, og med læring til konstruktiv konflikthåndtering.

Ved måltiderne spiser vi i mindre grupper. De voksne sætter rammerne, så det sker på rolig og hyggelig vis. Vi konverserer om dagens oplevelser, indtil en voksen læser højt fra en bog mens de sidste spiser færdig.

I garderoberne arbejder vi ligeledes med hensyntagen i forhold til pladsforhold. Børnene øver sig i at blive selvhjulpne med hensyn til tøj og toilet. De laver ofte legeaftaler og følges på legepladsen.

Pædagogisk grundlag

Pædagogisk læringsmiljø

Læring foregår hele dagen, og institutionen er indrettet med mange forskellige legehjørner/læringsmiljøer f.eks. dukkekrog, legekøkken, puderum, små og store borde etc. Indretningen er dynamisk og justeres afhængigt af børnegruppen. Ligeledes med legetøjet som byttes ud indimellem, eller andet som kun er fremme en gang imellem. Der er meget læring i den frie leg.

Andre læringsmiljøer opstår bl.a. når de voksne har et mål med aktiviteter – eks. på legepladsen for at kigge på insekter og smådyr, eller legepladsen for at klatre, løbe, balancere osv. Samme sted, men forskelligt læringsfokus. Vi arbejder med Pædagogiske læreplaner, hvor vi sætter mål/læringsfokus for aktiviteter/temaer.

Derudover opstår læringsmiljøer spontant, når de voksne griber børnenes idéer, og eks. sammen googler børnenes spørgsmål, eller undersøger/eksperimenterer sammen med børnene.

Eksempel: Børnene elsker vandpytter, og at "bage" kage af vådt sand, men under legetøjskassen kan vi finde tørt sand til at pynte kagen med.

Vi tager på ture bl.a. for at børnene præsenteres for forskellige læringsmiljøer - eks. Zoo, teater, tager på legeplads i Ringsted, tager med bus og tog, tager i skoven eller på biblioteket. Hvert sted vi besøger, er et pædagogisk læringsmiljø, som giver mulighed for, at de voksne præsenterer børnene for forskellig læring. Der er også læring i at gøre noget med kammerater/de voksne i børnehaven i stedet for sammen med familien.

Vi målretter og tilrettelægger den læring vi gerne vil formidle, i forhold til den aktuelle børnegruppe.

Vores dag er inddelt (mere eller mindre fast) i forskellige læringsmiljøer - lige fra morgenmaden, fri leg, puderum, spil, samlinger, aktivitet, spisesituation, garderobe, legeplads osv.

Eksempel: I garderoben er der snak om hvordan man tager tøjet på, og i hvilken rækkefølge / hvad skal man have på alt efter vejret. Vi understøtter børnene i at være selvhjulpne - børn bliver glade når de selv kan, og kommer hurtigere ud.

Eksempel: Rutinesituationer som f.eks. måltider bruges aktivt - der tælles hvor mange tallerkner der skal sættes frem, der øves i at vente på tur, bordskik, kunne lytte til historie, osv.

Pædagogisk grundlag

Samarbejde med forældre om børns læring

Samarbejdet med den enkelte familie udvikles og skabes i tæt dialog mellem familien og det enkelte dagtilbud.

I Ringsted kommune skabes det bedste grundlag for et fælles samarbejde og ansvar for børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse, gennem:

- Tidlig visitering og besøgsdage
- Et åbent og tillidsfuldt forældresamarbejde
- Gensidige afstemninger af forventninger
- Involvering og deltagelse i det tværfaglige samarbejde

Forældrene er vores vigtigste samarbejdspartnere i forhold til barnet og dets læring. Derfor prioriterer vi en god opstart og opstartssamtale. Her får vi vigtig viden om barnet og familien, der kan danne udgangspunkt for samarbejdet, så vi fælles kan støtte op om det enkelte barns udvikling. Vi ønsker, at forældrene giver udtryk for deres undren og oplevelser i børnehaven. Såvel negative som positive, så vi kan få en dialog om dette og evt. lave ændringer.

Den daglige dialog foregår oftest, når barnet afleveres eller hentes. Vi har en gensidig forventning om, at der informeres om, hvordan barnet har det. Hvis der er behov for en længere/mere formel samtale kan vi altid aftale et møde, og i nogle tilfælde udarbejdes handleplaner, så vi sikrer en fælles kurs.

Vi inviterer til 3. måneders samtale efter opstart i børnehaven, og opfølgende samtaler efter gruppeskift.

I hverdagen søger vi at rådgive/vejlede forældrene – for eksempel hvis det er meget svært i afleveringssituationen, eller hvis der er behov for mere/andet mad i madpakken.

Vi møder børn og forældre ved at være lydhøre over for børnenes/forældrenes særlige/forskellige behov. For eksempel er der børn/forældre der har behov for en særlig lang indkøringsperiode og vejledning/accept i denne forbindelse.

Forældrene inddrages bl.a. ved at børnene får forskellige små opgaver med hjem – det kan være en sang, der skal øves til et arrangement, en bog der skal læses eller lignende.

Via opslag på Aula, køleskab og opslagstavler, giver vi info om aktiviteter, både kommende og afviklede. Der laves derudover ugeplaner og dagbøger på Aula. Jævnligt skriver vi nyhedsbrev om stort og småt i gruppen/ børnehaven.

Derudover er forældrerådet meget aktivt, og er gode sparringspartnere i forhold til både specifikke ting eks. udarbejdelse af institutionens principper, men også i forhold til input/evaluering af vores dagligdag.

Pædagogisk grundlag

Børn i udsatte positioner

Alle børn i Ringsted kommunes dagtilbud, der befinder sig i en udsat position, modtager en systematisk og målrettet indsats med henblik på at afhjælpe deres udfordringer, der knytter sig til deres trivsel, læring, udvikling og sundhed.

Der handles i alle dagtilbud tidligt, hurtigt og relevant via:

- Fokus på hele barnets dag, såvel hjemme som i dagtilbud
- Fokus på barnets deltagelsesmuligheder i børnefællesskaber
- Justering af læringsmiljøer
- Forpligtende forældresamarbejde
- Udarbejdelse af pædagogisk plan
- Udviklingsmodellen med tilhørende mødestruktur

Alle dagtilbud arbejder forebyggende, med konkrete indsatser:

- Tidlig visitering med besøgsdage
- Samtale ved opstart i dagtilbud, eller senest efter 3 måneder
- Trivselsvurdering 2 gange årligt
- Sprogsvurdering i 3 års alderen og ved særlig eller fokuseret indsats igen ved 5 års alderen
- Brobygningsarbejde omkring overgange i barnets liv fra 0 til 6 år.

Vi arbejder med alsidige læringsstile, graduerer "opgaverne" i forhold til det enkelte barns udvikling og behov. Vi understøtter barnet både i leg og voksenstyrede aktiviteter. Vi er opmærksomme på at, det at være i en udsat position, kan være mange forskellige ting. Det kan være noget midlertidigt – eks. i en skilsmisssituation eller det kan være børn med sociale udfordringer, dårligt eller manglende sprog, udfordringer med angst, motorik og meget andet. Uanset grund er det børn der i en periode har behov for en særlig indsats.

Eksempel: Til samling tales om weekendens aktiviteter. De velformulerede børn får meget åbne spørgsmål. De knapt så velformulerede får mere ledende spørgsmål, men alle bliver hørt og set.

Eksempel: Vi skyder bolde efter et "dåse tårn". T. bliver "dåse opstiller" og prøver ind imellem selv nedskydningen med forskellige børn.

Mål: at barnet får betydning i legen og fællesskabet, og kan bidrage til legens indhold. Her arbejdes der med social udvikling, samarbejde, kommunikation og sprog, krop, sanser og bevægelse, leg og læring via science (undersøge metoder for opstilling af dåserne), børnefællesskaber - position i legen, læringsmiljø hvor den voksne guider og danner rammer for legen og barnets position.

Pædagogisk grundlag

Sammenhæng til børnehaveklassen

I Ringsted kommune begynder de kommende børnehaveklassebørn i tidlig SFO-start d. 1. maj. Vi kalder starten i tidlig SFO for Spirestart og børnene for "Spire-børn"

Den gode overgang til SFO og skole, handler om at børnene får kendskab til skolelivet og relationen til de voksne, der bliver en del af barnets skoleliv. Det er afgørende for den gode overgang, at Spirebørnene hjælpes godt over broen fra børnehaven til Spireperioden i SFO. Spireperioden sker gennem brobygning mellem børnehave og SFO og er et fælles anliggende for de professionelle på begge sider af broen, og det foregår i tæt samarbejde med forældrene. Børnehaven modtager et beløb til at kunne skabe en god overgang for alle børn.

Kvaliteten i Spireforløbet er kendetegnet ved pædagogisk velovervejede tiltag, der skaber helhed og kontinuitet for børn og voksne og bidrager positivt til børnenes trivsel. Overgangen bærer præg af kvalitet for børn, forældre og professionelle og har fokus på at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

I Spireperioden arbejdes der bl.a. med følgende aktiviteter, som er beskrevet:

- Leg og Bevægelse (LOB) fra årets start
- Trivselsvurderinger og overleveringssamtale evt. med deltagelse af forældre
- Spirebørn besøger SFO og genbesøger børnehave

Øvrige tiltag i Kildeskolens børnehave: De kommende Spirevoksne har timer i børnehaven gennem hele året og 0. kl. lærer har lektioner med Spirene gennem hele forløbet. Særligt gennem det sidste år i børnehaven arbejdes med forskellige aktiviteter, der er med til at bygge bro til Spireperiode og 0. kl.

Eksempel: I den ældste gruppe holder vi flere og lidt længere samlinger. Vi øver finmotorik, skriveregreb, bogstavskendskab, tal og meget andet. Børnene har i en periode lavet "boganmeldelser" – de havde på skift en bog med hjemme og fortalte til en samling om deres bog.

Eksempel: I samling leger vi med mængder. Vi tæller alle i Spættegruppen både forlæns og baglæns, og finder sammen i grupper af 1 – 2 – 3 – 4 – 5 personer. Vi skifter mellem partnere og tæller efter om mængden/antal personer passer. Når vi mødes i grupperne, laver vi forskellige øvelser f.eks. klappe i hænderne 2 gange, hoppe 3 gange, hinke 4 gange osv., og vi skiftes til at bestemme antal og aktivitet.

Vi øver samarbejde, overblik, tal/mængdelære, motorik, demokrati/medbestemmelse.

Øvrige krav til læreplanen

Inddragelse af lokalsamfundet

Kildeskolens børnehave har et rigtigt godt og varieret samarbejde med Kildeskolen. Vi deltager aktivt i forskellige arrangementer sammen med skolen. Eksempelvis til markedsdag. Skolens musiklærer har i perioder musik med børnehaven. Vi deltager nogle gange i fællessamlinger på skolen. Som beskrevet under sammenhæng til børnehaveklassen har flere fra SFO-personalet faste timer i børnehaven. Dette gør også, at det i ferier er nemmere at dække ind med personale fra SFO, da de allerede kender børnene, og nogle aktiviteter laves fælles. Sociale arrangementer for personalet er også altid for skolens og børnehavens samlede personale.

Vi benytter Landsbyhuset som har rigtig gode halfaciliteter til forskellig motoriske aktiviteter. Desuden er der en del af børnene som går til gymnastik i GIF (Gyrstinge idrætsforening), og vi har en aftale om at være behjælpelige, når børnene skal til gymnastik.

Vi har samarbejde med de kommunale dagplejere (de private er også inviteret) i forhold til at de kommer på besøg ca. 1 gang om måneden med deres ældste børn, så børnene har set vores institution og personale mange gange inden opstart.

Derudover har vi aftale om at måtte benytte et privat skovområde nær børnehaven til ture. Vi har været i lokal julestue, deltager i julegudstjeneste, fælder juletræ lokalt, en pensionist er julemand hos os, vi har været på lokale gårdbesøg og set klappegrise, m.m.

Øvrige krav til læreplanen

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

I forhold til det fysiske børnemiljø har vi lagt vægt på at indrette os således, at der er mange små legeområder, hvor det er tydeligt hvad man kan lege. F.eks. dukkekrog, legekøkken, bilbane, legetæppe til konstruktionslege osv. Vi har forholdsvis meget plads per barn, så der er plads til både stille lege og til fysisk udfoldelse. Vi har valgt at have 2 puderum, så der også er mulighed for at tumle, og dermed mere ro andre steder. Desuden benytter vi skolens gymnastiksal, musikrum, bibliotek samt Landsbyhuset (hal).

Vi lægger vægt på, at der er en rolig dagligdag, hvor vi tilstræber at støjniveauet er således, at der er behageligt at være i vores lokaler, selvom der er gang i mange forskellige aktiviteter. Dette gør vi bl.a. ved selv at tale med dæmpede stemmer, sørge for at fordele os i flere lokaler/mindre grupper og via rumdelere, tæpper mv. der fungerer støjdæmpende. Ligeledes justeres lyskilder afhængigt af om det er hyggebelysning eller lys til en aktivitet.

Vores legeplads er på samme måde indrettet med mange mindre legeområder, eksempelvis sandkasse, fliser hvor der kan cykles, "skovområde", bakke, legehuse osv. Også ude har vi forholdsvis meget plads, så der er rig mulighed for at børnene kan vælge, om de vil være på den centrale del af vores legeplads, hvor de fleste børn og voksne er, eller hellere vil lege få sammen andre steder på legepladsen. Derudover kan vi benytte skolens have med høns og kaniner, sportsplads, skolegård, bålhytte, svævebane samt præstegårdshaven.

Det psykiske børnemiljø er præget af tryghed og nærvær. Vores børnegrupper er små og overskuelige for det enkelte barn, og giver god mulighed for at alle får taletid eksempelvis til vores samlinger. Vi har fokus på den gode dialog både børn imellem og barn voksen, og på at skabe plads og tolerance for, at vi alle er forskellige.

Børnene er medbestemmende om f.eks. sange/lege i samlinger, hvilke bøger der skal læses, de fortæller hvad de synes om aktiviteter og om de synes det skal gentages m.v.

Eksempel: Da vi skulle hente juletræ valgte børnene et lille skævt og temmelig grimt træ (vi havde også et stort). Det lille træ som børnene havde valgt, bar de selv hjem og pyntede det og brugte det i samlingen.

Med baggrund i det æstetiske børnemiljø har vi både inde og ude indrettet os, så der både rent praktisk er gode udfoldelsesmuligheder, og samtidigt er masser af inspiration at hente i vores indretning.

Eksempel: i vores legerum er den ene væg dekoreret med et maleri, hvori der indgår eventyr, årstider mm. På en anden væg er alfabetet malet med mange små sjove detaljer, som dagligt giver anledning til samtaler. Ligeledes udstiller vi børnenes kreative produkter i skiftende udstillinger, og indimellem med ferniseringer for forældrene.

Vi opfodrer og hjælper børnene med oprydning efter aktiviteter og leg både ude og inde. Dette både for at det er nemmere at tilgå det forskellige legetøj og aktiviteter, når ting er på deres plads, finde sine egne ting, og for at det synsmæssigt er mere roligt at se på.

Eksempel; Børnene synes det er sjovt at lege med mudder, men når legehuset er smurt ind i det indvendigt, bliver børnene bedt om at vaske det af efterfølgende, så det også er rart for de næste børn der gerne vil benytte legehuset.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I forhold til børnenes alsidige personlige udvikling arbejder vi bl.a. med at barnet får en god selvforståelse, har gå på mod, udvikler sine sociale kompetencer, og har lyst til at lege, lære, udforske og erfare.

Vi støtter og guider børnene i samspillet med andre børn og voksne. Indsats og handlemåde justeres i forhold til det enkelte barns behov. Eksempel: Børn i udfordringer får nogle gange en særlig opmærksomhed fra de voksne. Måske et barn bedre kan være med til samling ved at sidde på skødet/ved siden af en voksen - dette både for at hjælpe barnet, men også for bedre at kunne give de øvrige børn opmærksomhed, og dermed gives plads og rum til så mange som muligt. Generelt prøver vi at møde børn i deres følelser. Eks. ved behovsudsættelse og konflikthåndtering hvor vi søger, at se bag om handlingen og se intentionen. Gå ind i konflikten uden at nogen får skyld. Vi sætter ord på følelsen – turde være følelsernes vold. Man skal lære at genkende og regulere sine følelser.

Eksempel: barn syntes, at det er meget svært, når andre kommer til at tage noget legetøj, som han syntes, at han gerne vil lege med. Eks. et andet barn tog "legekagen", og han blev vred/ked af det – pædagogen anerkendte ham i hans følelse, og satte ord på, at han var blevet vred over, at det andet barn legede med det han gerne ville lege med, og barnet fik hurtigt ro på, da han blev mødt i sin følelse.

Vi skaber struktur i børnehaven via faste rutiner og information til børn og forældre om hverdagens aktiviteter således, at børnene trygt kan udfolde sig, udvikle sig, og være nysgerrige på verden omkring dem. Samtidig søger vi at følge børnenes spor.

Eksempel: Hvis børnene spørger om noget googler vi det indimellem. Det kan være et barn der har spurgt om et bestemt lands flag, og så ser vi på det sammen, eller vi søger viden om dagens dyr – f.eks. isbjørn. Hvad spiser den? hvor bor den? hvor stor er den?

Eksempel: forskellige voksne gør ting lidt forskelligt – giver alsidighed. Der er genkendelighed, men også plads til forskellighed, og børnene lærer, at ting kan være forskellige/anderledes end forventet.

Vi bruger humor i hverdagen – at grine/hygge sig sammen i en positiv og tryk atmosfære skaber fællesskab, og øver børnene i at være rummelige i fællesskabet og nogle gange blot sige "pyt".

Vi har fokus på selvværd og selvtillid – barnet anerkendes på processen, og gives samtidigt ros for, når man har gjort sig umage/er stolt af sit produkt. "Se mig" mere end "se hvad jeg har lavet"

De 6 læreplanstemaer

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Vi arbejder med sociale kompetencer som en implicit del af vores dagligdag. Vi skaber en struktur, f.eks. i samlingen, hvor de voksne guider børnene, så der skabes rum for ligelig deltagelse, taletid og medbestemmelse i trykke og rolige rammer.

Vi guider og anerkender børnene, når de kommer i konflikt med hinanden, ved at italesætte hvad der er sket – få alles perspektiver frem og hjælpe børnene til nye handlemuligheder. Vi arbejder hen imod, at børnene lærer at respektere hinanden og indbyrdes forskelligheder, at de udviser empati og trøster/hjælper hinanden, og at de leger med et minimum af konflikter, eller selv løser konflikterne verbalt. Man må gerne sige nej til andre, men på en god måde, og den voksne guider.

Eksempel: to børn leger, og en tredje kommer og spørger – får et nej, og henvender sig til en voksen. Den voksne spørger de to børn ind til legen, og spørger hvilken rolle det tredje barn kunne have i legen. Begge børn kommer med et forslag til, hvad man kunne være.

Der tolereres ikke at tale grimt til andre – man må gerne blive vred/ked af det, men skal lære at holde bolden på egen banehalvdel, og at behandle hinanden ordentligt. Vi anerkender og italesætter, at børnene skal øve sig i f.eks. at kunne sætte grænser/ kunne sige til og fra, og i at justere sig selv, lytte til hinanden, og kunne skiftes til at være på/i centrum, såvel i fri leg som ved voksenstyrede aktiviteter

Børnene leger med og skaber relationer til flere forskellige kammerater, – dette understøtter vi f.eks. ved at igangsætte og deltage i lege, og medinddrage andre børn. Eksempel: Vi er opmærksomme på børn, der er i udkanten af det sociale fællesskab, og søger at fremhæve deres styrker i fællesskabet/aktiviteten.

Vi er derudover opmærksomme på at skabe tid og rum til den frie leg. Igen følge børnenes spor, hvor det er muligt.

Eksempel: der er god gang i legen, da det er tid til samling, og de voksne vurderer, at legen ikke skal afbrydes, og samlingen bliver en anden dag/tidspunkt.

Vi bruger bl.a. temaarbejde til at skabe fundament til fælles tredje, og give alle børn en fælles viden, interesse m.v. til at deltage i legen.

De 6 læreplanstemaer

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Sprog og kommunikation udvikles i relationen med forældre, andre børn og det pædagogiske personale. Sproget/de kommunikative evner skaber mulighed for samarbejde, venskaber, spørge om hjælp, mulighed for at fortælle om oplevelser, og bliver på mange måder grundlæggende for barnets deltagelsesmuligheder.

Vi er opmærksomme på at arbejde med sprog og sprogforståelse gennem hele dagen både i aktiviteter og når der er fri leg. Børnene bruger og udvikler sproget ved f.eks. at fortælle, synge, og i det hele taget udtrykke sig både med mimik/kropssprog, verbalt og "skriftligt" i forskellige sammenhænge.

Eksempel: Til samling bruger vi ofte lidt tid på at høre, om der er nogen der vil fortælle, inden vi starter. Der gives tid og plads til, at der kan "snakkes af".

Vi arbejder med rim og remser, sange, dialogisk læsning, "sprogblomsten" m.v. Vi benytter mimik og kropssprog og nogle gange Tegn til tale/ håndfonemer, og understøtter sproget bl.a. ved vores samlinger.

Vi spiller spil, læser højt, og er bevidste om eget sprog i vores kontakt med børnene.

Vi understøtter, at børnene udvikler læse- samt skrivelyst ved at arbejde med tal og bogstaver samt børneskrivning. Børnene har altid adgang til alderssvarende bøger, papir, skrivematerialer og spil.

Vi er opmærksomme på fysisk kontakt, som også er en kommunikation – mange børn har brug for det, og finder ro i det.

Derudover prioriterer vi at tage os tid til at lytte til børnene. Vi taler med børnene om måden, tonen, stedet m.v. vi bruger sproget på, og hvornår man bruger hvad. Børnene skal mødes der, hvor de er rent sprogligt – de kommer med meget forskellig baggrund, også sprogligt.

Vi leger med sproget og bruger humor til at lave sjov med ordene og deres betydning.

Vi deler aktivt materialer, dagbog, sange, nyhedsbreve osv., der lægger op til kommunikation i hjemmet om, hvad der er sket i børnehaven i løbet af dagen.

Vi spiser frokost i små grupper, så der er god mulighed for samtale, og guidning. Vi er opmærksomme på den daglige kontakt med det enkelte barn. Vi opfordrer og støtter børnene i at bruge sproget til såvel dialog som konfliktløsning.

Eksempel: Børnene kommenterer ofte hinandens madpakker. Det giver altid anledning til en snak om, hvad man kan lide/ikke lide, og måske hvor maden kommer fra.

De 6 læreplanstemaer

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vores fysiske aktiviteter skal fremme børnenes lyst til at udfolde sig selv, og være i bevægelse en stor del af dagen. Desuden arbejder vi med børnenes vedholdenhed, robusthed, at de bliver selvhjulpne og at de lærer at forholde sig til vind/tab. Det er vigtigt, at vi selv er gode rollemodeller der viser glæde ved at bevæge os.

Vi igangsætter voksen initierede fysiske aktiviteter, hvor vi har sat rammen. Derudover har vi fokus på at skabe læringsmiljøer inde såvel som ude, der lægger op til at børnene får lyst til at bevæge sig, lege aktivt, udfordre sig selv, og bruger deres krop og sanser.

Eksempel: På legepladsen tager vi bolde, cykler, stabelkasser m.m. frem, hvor børnene udfordres på forskellig vis.

Eksempel: et barn som motorisk var meget umoden, er blevet langt mere sikker, efter at det gennem noget tid er blevet stimuleret/tilbudt motorisk aktivitet i børnehaven.

Eksempel: Kan få tilbudt noget at "dimse" med, sansemotorisk pude og lignende, når der f.eks. skal siddes stille.

Vi har opmærksomhed på, at lave aktiviteter der skiftevis er bevægelse/stillesiddende. Vi går desuden til Leg og Bevægelse med de ældste børn.

Vi benytter jævnligt Landsbyhuset til forskellige motoriske aktiviteter.

Legepladsen er indrettet med forskellige legeredskaber, der også stimulerer sanserne, eks. "snurre" rundt ting, hængekøjer, reb man kan gyngede i m.m. Vi prioriterer også at tage på ture ud af huset, hvor vi går i trafikken/oplever naturen/omgivelserne, frem for at køre i bus.

Vi har opmærksomhed på, at børnene lærer om deres krop, og for eksempel ved hvad de forskellige kropsdele hedder. Vi leger sanglege om kroppen, og gerne med tegn/fagter/bevægelse til sangen. Vi laver "massage" lege, og børneyoga. En del af at lære om kroppen er også at evne at kontrollere kroppen i ro/være i ro.

Eksempel: Børneyoga afsluttes med afslapning til rolig musik. Nogle gange med en rispose på øjnene eller alternativt på maven.

Vi opfordrer børnene til selv at tage sko og tøj af og på, og derved styrke dem i at være selvhjulpne. Ligeledes til spisning, toiletbesøg osv. Det giver glæde og selvværd, når børnene oplever at "kunne selv".

Eksempel: Ikke alle børn er motiverede til at tage tøj af og på, så nogle gange tager vi kassen med udklædningstøj frem, og så går det lettere.

De 6 læreplanstemaer

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Vi har i vores dagligdag rig mulighed for at bruge naturen. Dette både på egen legeplads, hvor vi har æbletræer, bær, insekthave m.v., og i vores nærområde, hvor der er skov, marker, sø og "præstegårdshaven", hvor der også er mulighed for at udforske forskellig natur.

Børnene lærer om, hvordan man behandler naturen, og får viden om insekter og planter. Vi er ude hver dag i alt slags vejr, og børnene får herved forskellige naturoplevelser, og fornemmelse af forskellene i årstider og vejret, herunder viden om hvilken slags tøj skal man have på. Eksempel: Vi laver dagligt vejrtavle. Her ser vi på og taler om vejret. Når vi skal ud, afstemmer vi med børnene, hvad de skal tage på. Her bruger vi nogle gange piktogrammer, til at illustrere hvad man skal have på. Ofte er der en medarbejder der foreslår badebukser, hvorefter børnene lettere opgivne må forklare, hvad man rigtigt skal have på.

Eksempel: Vi laver ofte sanselege – eks. vandlege med farvet vand – hvad sker der når man blander rødt vand med blå vand. Leger med isterninger. "Hældelege" hvor man hælder eks. ris fra en kande/kop til en anden og undersøger/opdager, om det kan være i den nye kop.

Vores tilgang til udeliv lægger op til, at børnene er nysgerrige på naturen, og bruger den kreativ og aktivt.

Eksempel: De leder efter insekter og andre smådyr, og er interesserede i, hvad det er for nogen. De finder bær og frugt, og smager moden/umoden frugt – spiser og rører ved naturen. Vi samler æbler, kværner og presser dem.

De voksne viser glæde for naturen og er nysgerrige sammen med børnene. Vi laver mad på bål, vi har remedier til indfangning af smådyr og insekter, og vi er med til at passe skolens høns og kaniner.

Vi laver kreative udfoldelser med børnene om emnet.

Eksempel: efter et emne om insekter lavede børnene sommerfugle og bier som blev hængt op i børnehaven, og vi talte om dyrenes forskellige egenskaber og levevis.

Vi har desuden affaldssortering, og gennem snak om hvorfor affaldet skal sorteres i forskellige affaldsbeholdere, får børnene en begyndende forståelse for, hvordan vi selv kan være med til at passe på naturen.

De 6 læreplanstemaer

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Gennem vores læringsmiljøer/aktiviteter og i vores årsplanlægning præsenterer vi børnene for en bred variation af kultur, traditioner og værdier. Herved understøttes børnenes fantasi, kreativitet og deres nysgerrighed på at afprøve nye ting.

Vi tager på biblioteket, i teateret, besøger museum, skov m.v. Børnene optræder selv med teater til børnehavens fødselsdag og med sang til bedsteforældredagen.

Eksempel: I forbindelse med et eventyrprojekt om "De tre Bukkebruse" fik vi sammen med børnene inspiration til forskellige kreationer, som de herefter lavede, og udstillede til fernisering for forældrene.

I vores ældste børnegruppe har børnene lavet boganmeldelser for hinanden – bøger som de fik med hjem og læste sammen med familien, og efterfølgende fortalte de andre børn om bogen. De får erfaring med forskellige materialer, får læring gennem processen, men også produktet betyder meget for barnet.

Vi synger dagligt, og bruger rim og remser. Børnene deltager aktivt i dialogisk læsning, hvor vi læser alt fra eventyr til forskellige "fagbøger". Børnene får viden om/kendskab til danske traditioner

og højtider såsom jul, påske, fastelavn m.m., men også andre særlige dage som f.eks. Halloween.

Eksempel: gækkebreve klippes året igennem, andre gange foldes vifter eller papirflyvere, som børnene selv tager initiativ til.

Vi taler med børnene om "takt og tone" i forskellige sammenhænge, og er opmærksomme på selv at være gode rollemodeller i denne sammenhæng

Eksempel: Der er forskel på, hvordan man opfører sig på et museum, hjemme i børnehaven, i en bus eller til en fødselsdag hjemme hos en stuekammerat.

Vi ser, at børnene leger teater eller de historier vi har læst, og selv efterspørger diverse kreative aktiviteter. Dette er et tydeligt pejlemærke for, at vi har fanget deres interesse.

Eksempel: Især modellervoks er populært hos de yngre børn. Ligeledes udklædningstøj, som giver frit spil for fantasien, om hvad/hvem de gerne vil klædes ud som.

Evalueringsskulptur

Hvordan skaber vi en evalueringsskulptur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Evaluering af aktiviteter: Vi benytter pædagogiske planer ved udvalgte eller større aktiviteter/projekter. Der udvælges 2-3 kriterier/delmål for den planlagte aktivitet. I den pædagogiske plan beskrives aktivitetens form og indhold, hvem står for aktiviteten, skal alle børn deltage med evt. gradering i forhold til alder, og hvilke tegn forventer vi at se i forhold til den læring vi har planlagt m.v.

I dagligdagen italesætter vi dagens aktiviteter, og børnene udtrykker deres mening omkring dem. Børnenes udsagn inddrages i vores samlede evaluering. I forhold til børnene benytter vi bl.a. smileys, thumbs up/down, sprogløst, hvor de emner vi har behandlet, bliver drøftet og bedømt af børnene, og vi kan følge deres udbytte af aktiviteten/temaet. Forældrene orienteres via fotos, udstillinger, dagbog på Aula og den daglige kontakt.

Vi arbejder med en årsplan, hvor vi planlægger i store træk, hvad der skal arbejdes med gennem året. På pædagogisk dag evalueres og justeres den til det næste år. Nogle ting er fast tilbagevendende – selvfølgelig højtider, men f.eks. også teater i forbindelse med børnehavens fødselsdag. De enkelte punkter i årsplanen evalueres fortløbende på personalemøder.

Derudover har vi diverse forskellige tiltag og evalueringer:

- Vi arbejder med trivselsvurderinger på alle børn, og evaluerer på disse
- Vi benytter brobygningsskemaer fra vuggestue/dagpleje, og til SFO/skole.
- Vi evaluerer på legekompetencer – alsidighed, og hvordan vores læringsmiljøer understøtter dette.
- Vi arbejder tværfagligt med udsatte børn og evaluerer på tiltag/handleplaner

---

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi vil evaluere den pædagogiske læreplan på vores årlige pædagogiske dag. Her vurderes/evalueres bl.a. på hvorvidt vi handler som aftalt/beskrevet. Herefter aftales eventuelle justeringer af læreplanen, hvis vi har iværksat nye tiltag, og det vurderes om der evt. er noget vi skal stramme op på i vores daglig i forhold til at leve op til indholdet i læreplanen.

Desuden vil vi jævnligt på personalemøder tage delafsnit op til drøftelse og refleksion, for at sikre en løbende justering og evaluering. Derved kan vi også gå i dybden med mindre dele af læreplanen, hvilket ikke kan nås på samme måde på én pædagogisk dag. Herunder analyse af sammenhænge mellem vores forskellige læringsmiljøer, og den læring vi vurderer, børnene tager til sig.

Det vil primært være leder og det faglige fyrtårn, der har ansvaret for/vurderer, i samarbejde med det pædagogiske personale, hvilke delelementer i læreplanen, der arbejdes med for at sikre kvalitet i dagligdagen, samt sikrer, at nye tiltag afprøves og evalueres, hvis justeringer i forhold til praksis synes nødvendige eller hensigtsmæssige.